

СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ

ПРОТОКОЛ

№ 19

от заседание, състояло се на 04.03.2004 г.

ПРИСЪСТВАЛИ: доц. д-р Лилия Райчева, доц. д-р Маргарита Пешева, Мария Стефанова, проф. Марко Семов, Райна Николова, Райчо Райков, Стефан Димитров, Тома Иванов.

ОТСЪСТВАЛИ: няма.

ДНЕВЕН РЕД:

1. Обсъждане и приемане на декларация на СЕМ, отправена към БНТ, бТВ и НТВ във връзка със спазване на журналистическите стандарти, както и поведението на всяка една от трите медии по време на големите спортни събития през 2004 г. – Олимпиада Атина 2004, Европейско първенство по футбол и други.
2. Обсъждане на материалите, свързани с договора за възлагане на управление на Генералния директор на БНТ, концепцията за управление и договора с “Видео Интернешънъл”.
3. Информация по проекта по ФАР.
4. Покана за среща на високо равнище на председателите и изпълнителните директори на регулаторните органи в сферата на бродкастинга – Брюксел.
5. Разни.

Начало на заседанието 11,10 часа, водено от Райчо Райков, Председател на СЕМ, протоколист - Михаела Йоргова.

ПО ТОЧКА ”ПЪРВА”:

Райчо Райков откри заседанието и предложи за обсъждане дневния ред.

По предложение на Райна Николова **СЕМ гласува с девет гласа “за” т. “втора” да бъде разгледана на заседанието в понеделник – 08.03.т.г., а на същата позиция ще се разгледа предложението на проф. Семов във връзка с чистотата на българския език в електронните медии у нас.**

Поради проявения журналистически интерес към заседанието на Съвета **Райчо Райков** подложи на гласуване режима на заседанието.

СЕМ гласува със седем гласа “за” и два гласа “въздържал се” (Марко Семов, Тома Иванов) открито заседание.

Райчо Райков поясни необходимостта от разглеждането на т. “първа” от дневния ред на заседанието. След проведената среща в БНТ (с ред.-колегиите на дирекция “Информация”, с УС и с Генералния директор) Маргарита Пешева е предложила СЕМ да се обърне към БНТ, бТВ и НТВ с декларация във връзка със спазването на журналистическите стандарти. Райчо Райков е допълнил и поведението на всяка една от трите медии по време на Олимпиадата в Атина и Европейското първенство по футбол, както и други големи събития.

Лилия Райчева смята, че СЕМ трябва да заеме позиция по отношение на значимите спортни събития не само към трите големи оператора, а по отношение на всички медии.

Райчо Райков е изходил от идеята за постигнатия консенсус между трите големи медии във връзка със сигнализацията.

Маргарита Пешева е предложила СЕМ да излезе с декларация с този адресат, тъй като трите големи национални телевизии дават тон в медийното пространство и тяхното поведение е много важно и за всички останали медии. От тази гледна точка, смята, че именно те трябва да бъдат получатели на такава декларация. По отношение на спортните права най-големите проблеми възникват тъкмо между тези три медии. Тя би искала в подобна декларация, ако бъде приета, СЕМ да излезе с позиция и по отношение на вече публичния дебат за възможна приватизация на БНТ. Предложението на Маргарита Пешева е Съветът да обмисли дали е редно такава декларация да включва и този въпрос, който тя смята за принципиален.

Юлиана Тончева е на мнение, че ако СЕМ излезе с декларация, в която да бъдат "насипани" всички теми, ще се загуби техният смисъл и тежестта на декларацията. СЕМ може да обсъди и да излезе с конкретно становище по отношение на призива на СЕМ към трите големи медии, които да обсъдят помежду си всички въпроси – не само относно журналистическа етика. СЕМ може да инициира такава среща и това да бъде под формата на покана от Съвета за такава среща. Отделна е темата с отразяване на големи спортни събития, отбеляза г-жа Тончева.

Райна Николова отбеляза по повод казаното от Юлиана Тончева, че нещата трябва да бъдат разделени, че са три проблемите, които трябва да бъдат обсъждани – това са журналистическите принципи и събитията с голямо значение, както и ЕКТТ. Те са свързани с права, но и с известни задължения (БНТ да не лишава останалата аудитория от възможност да ги наблюдават). Смята, че въпросът с приватизацията на БНТ е по-актуален.

Стефан Димитров отбеляза, че отразяването на значими спортни събития е въпрос на договаряне между страните.

Тома Иванов е на мнение, че СЕМ "ще девалвира стойността на декларацията", ако за всеки "измислен повод" (като подхвърляната в публичното пространство идея за приватизацията на БНТ) Съветът излиза с декларация. В момента не се обсъжда подобна законова промяна, нито с нещо се налага СЕМ да излиза с декларация по този повод. Ако СЕМ реагира с декларация по "всеки подхвърлен в публичното пространство повод", олекотява като орган и обществото няма да приема декларациите на СЕМ като сериозни. Така стои и въпросът по отношение на т.нар. права за големи спортни събития. Както е отбелязал Стефан Димитров, това е въпрос на договори, на уреждане авторските права - не вижда тук ролята на СЕМ. СЕМ, като сериозна институция, би следвало да реагира с декларация само по наистина важни поводи, които се базират на факти, а не само въз основа на подхвърлени в публичното пространство реплики или очаквано неспазване на договор. Що се отнася до спазване на журналистическите принципи, СЕМ би могъл да излезе с декларация. Това са въпроси, които перманентно трябва да стоят на вниманието на СЕМ.

Маргарита Пешева се обърна към Съвета да не подценява започналия публичен дебат за възможната приватизация на БНТ. Това е много сериозен проблем, по който Съветът трябва да има позиция.

Лилия Райчева запозна Съвета с въпрос, който е заложен за разглеждане към друга точка от дневния ред – предложението ѝ за дискусии по проекта "Професионални стандарти в журналистиката". Там е предложила две теми –

едната е “перспективи пред развитието на обществените медии в България.” В тази тема биха могли да се дискутират различни въпроси, като е предвидено това да бъде през м. май, т.г. Тази програма би могла да се публикува, да започне обществен дебат и да се организира кръгла маса, като тази кръгла маса завърши със споразумение между големите оператори, подкрепено от другите – в духа на саморегулацията. Друга тема, която Лилия Райчева предлага, е “Професионални стандарти в телевизионното новинарство и публицистика – предпоставка за равнопоставеност между обществените и търговските оператори”. Преди това може да се отвори обществен дебат, след което да се сумират всички предложения и пак да се излезе с общо становище. Лилия Райчева смята, че във връзка с предстоящите големи спортни събития СЕМ трябва, на базата на опита от Националното футболно първенство, да изпрати напомнително писмо до операторите да се съобразяват с този, който държи правата за всички тези събития, както и че всички имат право на 90-те сек. със съответното лого.

Мария Стефанова е на мнение, че СЕМ може да излезе с декларация по повод приватизацията на БНТ, защото на първо място, СЕМ има повод от срещата с редколегиите в БНТ, а второ – това не са били “просто така отправени непотвърдени становища в публичното пространство, а е организирана кръгла маса, на която единствено СЕМ не е бил поканен”. Решението от проведената кръгла маса е съдържало категорично теза за приватизацията на БНТ. СЕМ не може да се прави, че такива тези не съществуват.

Райна Николова припомни на Съвета, че, когато са се появили публикациите на доц. Лозанов и на Диляна Грозданова по тази тема, Маргарита Пешева е предложила на СЕМ да започне дискусия и тогава СЕМ е постигнал съгласие.

Маргарита Пешева допълни, че СЕМ има и обща позиция, че не отговаря на стандартите на европейските практики да се изземва рекламата от БНТ и да се пренасочва към частния сектор. Затова още по-добре е Съветът да излезе с обща позиция, още повече че СЕМ е призван от редколегиите на дирекция “Новини” в БНТ да излезе с обща позиция. При положение, че Съветът има единно становище по въпроса, би следвало да излезе, може и не с декларация, но с документ. СЕМ не бива да се прави, че този проблем не съществува, след като той вече много активно се обсъжда в публичното пространство.

Марко Семов подкрепя Стефан Димитров – нищо официално не е обявено. Не смята, че въпросът е достатъчно узрял, за да излиза Съветът с декларация.

Райчо Райков поясни идеята за декларацията – имал е предвид обръщение към трите големи оператора да бъдат поканени на среща, на която Съветът да поговори с тях по конкретните неща. Не бива СЕМ да ги заобикаля.

Тома Иванов вижда смисъл от декларация, ако тя се отнася до всички оператори, а когато касае част от тях, намира за удачна формата на разговор с тях, който може да се проведе публично, но не и чрез декларация.

Райчо Райков изрази съгласие с казаното и предложи СЕМ да се обърне с писмо с еднакъв текст към ръководствата и собствениците на БНТ, bTV и НТВ, с което да ги покани на среща в СЕМ в най-скоро време и да проведе разговор с тях на тема: “Недопустимо е най-големите телевизионни медии да си разменят грозни реплики в ефир – това е за сметка на зрителите”. На тази среща СЕМ ще чуе тяхното мнение, което ще бъде старт в начинанието на СЕМ за чистотата на езика. Не тези медии нарушават чистотата на езика, но те са водещите и те владеят основния медиен пазар. Това да бъде джентълменско споразумение.

Лилия Райчева предлага темата да бъде формулирана: “Професионални стандарти в телевизионното новинарство и публицистика – предпоставка за равнопоставеност между обществените и търговските оператори”. Това включва всичко казано дотук.

Мария Стефанова смята, че предложената от Лилия Райчева тема е точна, но тя може да стане голяма дискусия или кръгла маса по проекта по ФАР. Но СЕМ трябва да ги покани по-скоро, отколкото е възможна тази дискусия. Затова предлага темата да бъде: “Прилагане на професионални стандарти, плурализма на мненията и чистотата на българския език в обществените и търговските електронни медии”.

Юлиана Тончева предложи СЕМ да изпрати писмо – покана до трите големи електронни медии в удобно за тях време да се срещнат в СЕМ.

След проведения дебат СЕМ се обедини около предложението и гласува с осем гласа “за” и един глас “въздържал се” (Тома Иванов) да изпрати писмо – покана за среща в СЕМ с БНТ, bTV и НТВ в срок до 10 дни в удобно за всички време.

ПО ТОЧКА “ВТОРА”:

При обсъждането на тази точка от дневния ред СЕМ реши, че след дебатите заседанието ще бъде закрито, когато се стигне до гласуване на конкретни решения.

Марко Семов отбеляза, че въпросът с чистотата на езика в електронните медии у нас е предизвикал голям обществен интерес и нееднозначни са били реакциите. Една от масовите реакции е била дали това няма да бъде цензура. Позицията, която е изложил проф. Семов, е била против употребата на цинични и вулгарни изрази в електронните медии. Това може да се разбира дори и като цензура, но такава цензура трябва да има, защото обществото има претенции да бъде част от европейската култура, а в европейската култура – в телевизиите и в радиата не се употребяват псувни, не се назовават половите органи, не се употребява “хамалски” език. В тази връзка проф. Семов се надява с помощта на всички членове на Съвета да бъдат определени медиите, които да бъдат наблюдавани. Проф. Семов би искал към наблюдението на СЕМ да бъдат включени и трима професори, предложили текстове за закона за защита на българския език – проф. Виденов, Стефан Брезински, Василка Радева. Предлага да се оставят още две места – ще разговаря с Председателя на Съюза на писателите, тъй като и там е задвижен въпроса. СЕМ може да започне с предложените професори – езиковеди, към които после и другите двама ще се присъединят. Проф. Семов е разговарял с Гергина Тончева и тя е изразила готовност да се присъедини, но няма възможност да участва в непосредствените наблюдения. След като бъдат извършени наблюденията и стартират дискусиите, добре би било да се възложи на едно лице да събира всичко, което се публикува, за да бъде на разположение. Трябва да се проследят публикациите и в печатните медии и след това СЕМ може да издаде книжка – необходима за дискусията. Материалите ще бъдат подадени на хората, които ще изнесат доклади. Проф. Семов постави двата въпроса, които СЕМ трябва да реши – какво ще бъде наблюдавано и финансовото обезпечаване. Предложението на проф. Семов е през втората половина на м. април да се проведе кръгла маса. Обръщайки се към присъстващите в залата журналисти, Марко Семов подчерта, че никога не е ставало въпрос за цензура, а да не се употребяват изрази, които от всякаква

гледна точка са недопустими в обществото. Употребата на вулгарни изрази и цинизми в медиите отразяват ниска култура, болна култура, духовно обедняване. Затова на дискусиата те ще чуят различни гледни точки.

Маргарита Пешева напълно поддържа предложението на проф. Семов и счита, че много отдавна темата за чистотата на българския език в предаванията на електронните медии трябва да влезе в зоната на активна публичност, т.е. инициативата на Съвета е положителна. Поддържа и тримата предложени професори, които тя познава – те са изяви специалисти. Предложението на Маргарита Пешева е СЕМ да проведе предварителна среща с тях относно методиката на самия мониторинг – да се уточнят критериите, за да е известно по какви критерии ще бъде правен този мониторинг.

Лилия Райчева приема като безспорна идеята и не си заслужава да се дискутира дали трябва да се осъществява. Въпросът е как да се осъществява и кой да я осъществи. Смята, че за да има ефект от тази идея, тя отново обърна внимание върху предложението във връзка с проекта “Професионални стандарти в журналистиката”, където е предложила дискусиата да бъде с цел подписване на споразумение с операторите – за да има краен ефект. Това е планирала за края на м. април, т.г. Самата дискусиа може да стартира веднага, но най-накрая на кръглата маса – да се обобщят предложения, резултатите от предварителни дискусии, и да се излезе конкретно с призив към операторите. Мнението на Лилия Райчева е, че ще възникнат трудности при определянето на параметрите на търсенията – какво се търси, какво се цели като резултат. Струва й се, че не само известни учени и специалисти биха могли да бъдат включени, а по-скоро Съветът би могъл да помисли в посока дали не могат да се включат някои от неправителствените организации, които работят в тази посока (напр. Асоциация “Родители”, Гражданската асоциация за обществена телевизия”). Преди това обаче си струва да се очертаят параметрите на търсенията. Надява се, че проф. Семов, подпомогнат от експертите от мониторинга, ще предложи конкретна програма, която да бъде стъпаловидно разположена.

Стефан Димитров намира за удачно да бъдат поканени “нарушители”.

Райчо Райков не се страхува от думата “цензура” (тя е заложена в ЗРТ и в Конституцията). Не е цензура спазването на чл. 10 от ЗРТ, където са записани 9 основни принципи, заложи в ЗРТ, които са задължителни за всички радио- и телевизионни оператори, където в т. 9 е заложено спазването на чистотата на българския език. Това не е цензура – това са правилата.

След проведения дебат журналистите бяха поканени да напуснат залата, тъй като последва вземането на конкретни решения.

За изясняване на финансовите измерения на въпроса бе поканена Спаска Янева, която потвърди възможности за изплащане на възнаграждения за докладите, които поканените професори ще изнесат (сумата, за която става въпрос, е 1500 лв.).

Румян Петров, поканен да обясни за възможностите на експертите по мониторинг, отбеляза, че за провеждането на наблюдението е необходима методика на мониторинга, необходима не само за натрупване на емпиричния материал. Необходими са критерии, карта за провеждането на мониторинга, в който да фигурират критерии и в която карта Съветът да се произнесе кое е нарушение и кое не е .

Тома Иванов предложи тези критерии да бъдат определени след срещата с професорите.

По предложение на **Райчо Райков СЕМ възложи на Румян Петров да подготви до заседанието следващия понеделник – 15.03.2004 г., докладна относно виждане за провеждане на фокусиран мониторинг по спазване на чл. 10, т.9 от ЗРТ и чл. 17.**

Румян Петров изрази опасенията си, че мониторингът не може да започне по-рано от края на м. март (припомни за възложения мониторинг на предавания на три телевизии с врачки, екстрасенси, гадатели, който още не е започнал, тъй като се очакват изискванията от операторите записи).

Лилия Райчева отбеляза, че, ако СЕМ изясни концепцията си относно развлекателните програми, би могъл да съсредоточи вниманието си върху теми, свързани с публицистика (напр. предаването “Сблъсък”). Нейното предложение е СЕМ да определи работна група. От отдел “Мониторинг” могат да се извадят всички предавания, които влизат в тази област.

СЕМ определи работна група в състав: Лилия Райчева, Маргарита Пешева, Мария Стефанова, Марко Семов, Райна Николова, Райчо Райков, която ще проведе предварителната среща с професорите – езиковеди, предложени от проф. Семов, за уточняване на критериите, параметрите и методиката на наблюдение. Райчо Райков с помощта на Райна Николова ще подготви експозе на законовите текстове, които ще послужат за база на разговора. Работната група в оперативен порядък ще определи преди това въпросите, които ще бъдат поставени на тримата професори.

Проф. Марко Семов пое ангажимент да уговори датата и часа на срещата с тримата професори.

ПО ТОЧКА “ТРЕТА”:

- СЕМ пристъпи към обсъждане на представения материал – Структура на СЕМ и актуално състояние на направление “Мониторинг”. (Материалът с вх. № 18-03-14 от 04.03.2004 г. е приложен към Протокол № 19). Внесени бяха редакционни поправки, които СЕМ възложи на Тая Димитрова да нанесе в окончателния текст до следващия ден – 05.03.2004 г.. На стр. 1 – отпада текста от “Структурата на СЕМ в настоящия момент... до “Съхраняването на основните принципи...”; на стр. 3 преди “Регистрационен режим” се поставя текст за Стратегията; на стр. 4 се изписва правилно ЕПРА, както и на същата стр. след проекта ФАР - със звездичка се отбелязва и проекта “Професионални стандарти в журналистиката”; на стр. 8 – пада текста “На свое заседание... до “Б”, както и забележката (долу на същата стр.); на стр. 9 (по средата) – пада текста “В момента в отдела работят... до “Правилникът..”; на стр. 9 – вместо “Визия” се изписва “Виждания”; на стр. 10 – пада текста под т. А; отпадат стр. 18 и стр. 19; на стр. 21 – отпада текста “Конкретните изисквания... до “компютърна грамотност”; от стр. 16 – текстът за Административно устройство на СЕМ се изтегля преди “Актуално състояние на отдел Мониторинг” (от стр. 4).
След представяне на окончателното оформление на текста от Тая Димитрова, той ще бъде даден за превод на английски език при заплащане на превода по установената тарифа – 10 лв. на станд. стр.
- **Лилия Райчева** изложи предложения за провеждане на срещи на СЕМ във връзка с развитието на въпросите по проекта по ФАР. (Предложенията от

доц. Лилия Райчева с вх. № 05-02-42 от 02.03.2004 г. са приложени към Протокол № 19).

СЕМ прие предложенията от доц. Лилия Райчева за графика на срещите на СЕМ във връзка с развитието по проекта ФАР.

По предложението от т. 3 относно срещите на германските партньори по Туининг проекта с работните групи СЕМ уточни следния график: (срещата е насрочена на 12.03.2004 г.) – от 9,00 часа – среща с РГ с ръководител Райна Николова; от 10,00 часа – среща с РГ с ръководител Юлиана Тончева; от 11,00 часа – среща с РГ по мониторинг (срещата ще проведе Мария Стефанова); от 12,30 часа – среща с Тома Иванов.

- Във връзка с предложенията от доц. Лилия Райчева относно темите за дискусии, последвани от публикации, по проекта “Професионални стандарти в журналистиката”, по предложение на Райна Николова срокът в т.1, позиция 3 се определя “не по късно от 30.06.2004 г. **СЕМ утвърди предложените теми за дискусия.** (Предложенията с вх. № 18-00-25 от 04.03.2004 г. са приложени към Протокол № 19).

Във връзка с проекта по ФАР “Професионални стандарти в журналистиката” СЕМ гласува с девет гласа “за” Мария Стефанова да представлява Съвета в този проект.

ПО ТОЧКА “ЧЕТВЪРТА”:

Във връзка с поканата от Генералния директор на Европейска комисия – Дирекция “Образование и култура” относно среща на високо равнище на Председателите и Изпълнителните директори на регулаторните органи в сферата на бродкастинга, която ще се проведе на 18.03.2004 г. в Брюксел, Белгия, след проведеното обсъждане СЕМ гласува с девет гласа “за” да бъде командирован Райчо Райков, Председател на СЕМ, за участие в срещата, за периода 17.03.2004 г. - 19.03.2004 г. вкл., с право на пътни, дневни, квартирни и стопански разходи за сметка на СЕМ.

Решението да се доведе до знанието на отдел “ФСДЧР”.

Райчо Райков ще подготви доклад относно състоянието на медийната регулация в България, който ще представи на срещата в Брюксел.

ПО ТОЧКА “ПЕТА”:

- Райчо Райков информира Съвета относно закупените два компютъра с необходимото оборудване за членовете на СЕМ – Маргарита Пешева и Райна Николова.

Край на заседанието – 13,30 часа.

Следващо редовно заседание – понеделник – 08.03.2004 г. от 11,00 часа.

Приложени документи към Протокол № 19:

1. Предложения за дискусии, последвани от публикации, по проекта “Професионални стандарти в журналистиката” с вх. № 18-00-25 от 04.03.2004 г.
2. Предложения от доц. Л. Райчева за заседанието на СЕМ за 04.03.2004 г. с вх. № 05-02-42 от 02.03.2004 г.
3. Структура на СЕМ и актуално състояние на направление “Мониторинг” с вх. №18-03-14 от 05.03.2004 г.

ЧЛЕНОВЕ НА СЕМ:

Лилия Райчева	Мargarита Пешева
Мария Стефанова	Марко Семов
Райна Николова	Стефан Димитров
Тома Иванов	Юлиана Тончева
Райчо Райков		
Председател		
На СЕМ			